

DİRİLİŞ ve ÖZE DÖNÜŞ GECESİ:

“ BERAT ”

27 MART 2021

Hazırlayan: Bilgin EKŞİ

Kıymetli Mü'minler;

Rahmet iklimi üç ayların ikincisi olan Şaban ayının 15. Gecesine denk gelen Berat gecesi maneviyatıyla bizleri günahlardan temizlenmeye, tefekkür ile hakikate doğru yolculuğa çıkmaya ve yaratılış gayesindeki hikmeti anlamaya davet etmektedir.

Sözlükte, borç ve cezadan kurtulma, temize çıkma ve arınma manasına gelen Berat gecesi ile ilgili olarak **Peygamber Efendimiz (s.a.v);**

“Allah, Şaban ayının yarısında dünya semasına iner ve Kelb kabilesinin koyunlarının kılları sayısından daha çok günahları veya günah işleyenleri bağışlar”

...buyurarak bu gecenin hikmetini bizlere bildirmiştir.

(Tirmizî, Sıyâm, 39)

Değerli Mü'minler;

İçinde barındırdığı hikmetlerle **BERAT GECESİ;**

- Müslümanların kurtuluş gecesidir,
- Bütün senenin bir çekirdeğidir,
- Mahlûkatın bir sene içindeki rızıklarına, zengin veya fakir, aziz veya zelil olacaklarına, ecellerine dair Allah tarafından meleklere malumatın verileceği bir gecedir,
- Efendimiz (s.a.v.)'e şefaatinin tamamının verildiği bir gecedir.

Bu gecede Peygamberimize verilecek şefaath ile ilgili nakledilen hadisi şerifte;

Sa`d İbni Ebû Vakkâs radiyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah (s.a.v) ile beraber Medine'ye gitmek üzere Mekke'den yola çıkmıştık. Azverâ denen yere yaklaştığımızda Resûl-i Ekrem bineğinden indi. Sonra ellerini kaldırarak bir süre dua etti. Sonra secdeye kapandı, uzunca bir süre secdede kaldı. Tekrar ayağa kalktı, yine ellerini kaldırıp bir müddet dua etti. Sonra secdeye kapandı. Bunu üç defa tekrarladıktan sonra buyurdular ki;

Rabbimden dilekte bulundum ve ümmetimin için şefaath niyaz ettim;

O da ümmetimin üçte birini bana bağışladı.

Ben de Rabbime şükretmek için secdeye kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi bağışlamasını diledim;

O da bana ümmetimin üçte birini bağışladı.

Ben de bunun üzerine Rabbime şükür secdesine kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi diledim;

O da bana ümmetimin geri kalan üçte birini bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek üzere secdeye kapandım.”

Değerli Mü'minler;

Birçok ayet ve hadiste rabbimizin biz kullarına olan rahmetini ifade eden sözleri okumakta ve işitmekteyiz. Peki, bu rahmetten istifade edebilmek için bizler ne yapmalıyız. İşe önce tefekkür ile başlamak gerekli.

İşte bu sebeple gelin bu geceyi **TEFEKKÜR GECESİ** eyleyelim.

Sağlam ve fayda sağlayıcı bir tefekkür icra edebilmek için, Düşünmek ve hatırlamak anlamındaki fikr kökünden türeyen tefekkürün, bizleri diğer varlıklardan farklı kılan en ayırıcı özellik olduğunu asla unutmamalıyız.

Bilinmelidir ki tefekkür; rabbimize ulaşmada, ibadetlerimizin faziletinde, aldaticı bir meta olan bu dünya hayatında kendimizi bulmamızda, dünyadaki varoluş gayesini gerçek anlamda idrak edebilmemizde önemli bir vasıtaadır.

Kıymetli Mü'minler;

Allah c.c özellikle dünya hayatının geçiciliği husunda tefekkür etmemizi istiyor bu hayattaki tüm makamların son bulacağı ve kalıcı hayatın ahiret hayatı olduğu hususunda kuranı kerimde birçok ayette misaller vererek bizleri tefekküre davet etmektedir.

Bu Dünya'da malı ve serveti ile övünenlerin;

مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَهٗ

"Malım bana hiçbir yarar sağlamadı." [Hakka Suresi 28. Ayet]

...ayetiyle malın faydasız yönünü vurgulamakta

Makam mevki ve saltanatı ile övünenleri;

هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ

"Saltanatım da yok olup gitti diyerek pişmanlıklarını, makam ve saltanatın geçiciliğini bizlere aktarılmaktadır. [Hakka Suresi 29. Ayet]

Değerli Mü'minler;

Gelin bu Berat gecesinde yüce Rabbimizin bu imtihan yurdunda ilahi emirlerinden haberdar olmamız amacıyla bizleri Kutsal Kitaplarla ve Peygamberleri ile desteklemesindeki hikmeti idrak etme gecesi olsun.

Rabbimiz Kur'an'ı Kerimin birçok ayetinde **HESAP GÜNÜNDE** pişmanlık içinde olan kişilerin hallerinden kesitler sunarak bizleri bu ibretlik haller üzerinde **TEFEKKÜR** etmeye davet etmiştir.

Bu husus ile ilgili Allah c.c **Hakka suresinin 25, 26 ve 27. Ayetlerinde;**

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ

Kitabı kendisine sol tarafından verilen ise şöyle der:

يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيهِ

"Keşke kitabım bana verilmeseydi."

وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيهِ

"Hesabımın ne olduğunu da bilmeseydim."

يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ

"Keşke ölüm her şeyi bitirseydi ifadeleri ile dünya hayatında hesap gününü düşünmeden ve **O'** güne hazırlanmadan yaşayan insanların akıbetlerinden haber verilmektedir.

Değerli Mü'minler;

Şuan şu Berat gecesinde Allah'ı zikretmek ve ona olan kulluğumuzu arz etmek niyetiyle onun mabedine toplandık. Birazdan onun huzurunda rükû ve secdelerle ona olan yakarışımızı arzedeceğiz. İşte bu gece bizler için namazı anlama gecesi olmalı.

Bir sahabenin;

أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى؟ قَالَ

Ey Allah'ın Resulü Allah'ın en çok beğendiği amel hangisidir diye yönelttiği soruya;

Allah Resulü;

الصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهِ

Vaktinde kılınan namazdır diye cevap verdiği, içinde barındırdığı rükû ve secdelerle bizlerin derecelerini yükselten namaza olan bağlılığımızı, namazı eda ederken gösterdiğimiz takvamızı gözden geçirelim. Unutmayalım ki, namaz takva ile eda edilmelidir. [Buhârî, Mevâkîr 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48;]

Rabbimiz biz kullarını;

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

Namazlarınızı dosdoğru, ciddiyet içinde, her bir rüknün hakkını vererek kılma hususunda ikaz edip, bizleri günün beş vaktinde huzuruna davet etmektedir.

Peki, bu huzura davetteki gaye nedir.

İşte bu gaye ile ilgili olarak **Ankebut suresinin 45. Ayetinde** davet olunduğumuz namazın;

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

İnsanları **kötülüklerden ve hayâsızlıklardan**, kötü yollara düşmekten koruyucu özelliğidir.

Kıymetli Mü'minler;

Namaz ile ilgili hususlardan bahsetmişken, Berat gecesini önemli kılan namaz ile ilgili bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum. Malumunuz üzere, **Peygamber efendimiz ve diğer müslümanlar İslam'ın ilk yıllarında Mescid-i Aksa'ya yönelerek namazlarını eda etmekteydiler.**

Tabi bu durum karşısında herşeyden kendilerine bir paye çıkarmayı huy haline getirmiş olan Yahudilerin **“Muhammed bizim kiblemize dönüyor da dinimizi beğenmiyor”** söylemleri karşısında hem Peygamberimiz hemde diğer müslümanlar oldukça üzüntü duymaktaydılar. Bu üzüntü sebebiyle peygamber efendimiz namazlarında;

Nitekim bu bekleyiş Şaban ayının 15 gününde Bişr bin Benam'ın vadisinde öğle namazının ikinci rekâtını eda ederlerken gerçekleşti.

Kullarına karşı çok merhametli olan Rabbimiz;

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ

Ey Muhammed! Biz senin çok defa yüzünü göğe doğru çevirip durduğunu vahiy beklediğini görüyoruz diyerek sözlerinin devamında;

فَلَنُوَلِّينَاكَ قِبْلَةَ تَرْضَاهَا

Merak etme, biz seni hoşnut olacağın kibleye döndüreceğiz ifadesi ile kiblenin değişeceği müjdesini bildirmiş, ayetin devamında da;

فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

Yönünü Mescid-i Aksa' dan Mescid-i Harama çevir emriyle Peygamberimizi gönlündeki kible olan Kâbe'ye (Mescid-i Harama) döndürmüştür. [Bakara Suresi 144. Ayet]

Kıymetli Mü'minler;

لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

Hangimizin bir diğerine göre daha güzel amel işleyeceğini [Mülk Suresi 2.ayet] sınanmak için gönderildiğimiz şu dünya hayatı içinde var oluş gayemizden uzaklaşmadan dünyanın aldatıcılığına kapılmamak için kıldığımız **namazların her rekâtında,**

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

Bizi doğru yola eriştir [Fatiha Suresi 6. Ayet]

...diye niyazda bulunup dua edişlerimize rabbimizin her zamankinden daha çok icabet ettiği bu mübarek **Berat gecesi ile ilgili** Peygamber efendimizin mübarek lisanından dökülen **şu sözlere kulak verelim;**

Enes radiyallahu anh, ben Resûlullah (s.a.v)'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Allah Teâlâ:

Ey âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden affını umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım.

Ey âdemoğlu! Günahların gökleri dolduracak kadar olsa, sen benden bağışlanmanı dilersem, günahlarını affederim.

Ey âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla huzuruma gelsen, fakat bana hiçbir şeyi ortak tutmamış, şirke bulaşmamış olsan, ben de seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım” buyurmuştur.

Tirmizî, Daavât 98

İşte bu gece gönüllerimizi Allah'a açarak işlediğimiz hata ve kusurlarımızın affi için, arzu ettiğimiz dileklerimizin kabul olunması için **elleri semaya kaldırma gecesidir.**

Kıymetli Mü'minler;

Sizlerle paylaştığım bu hadisi şerif rabbimizin bizlere olan affetme arzunu çok güzel bir şekilde ifade etmiştir.

Şu husus bilinmelidir ki;

Suyun kiri temizlediği gibi samimi tevbe de günahları temizler. Yeter ki insan işlediği günaha pişmanlık duyarak onu terk etmiş ve bir daha onu yapmamaya karar vermiş olsun. Gelin samimi tevbeyi ve bize kazandıracaklarını **Tahrim Suresinin 8. Ayeti** üzerinden anlamaya çalışalım;

Ayeti kerimede Yüce Mevlamız sözlerine;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

Ey iman edenler, Allah'a içtenlikle tevbe edin diye başlamıştır. Peki, Rabbimiz kullarından niçin tevbe etmelerini istemektedir. **İşte bu husus ayetin devamında;**

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

Belki Allah c.c sizin bu tevbeniz sebebiyle sizlerin kötülüklerini örter ifadesiyle bize bildirilmektedir. Ayetin bu ilk bölümünde Yüce Mevlamız biz kullarının kötülüklerini örtmek için bizleri tevbe etmeye davet etmiştir. Bizler biliriz ki Rabbimizin her işinde ayrı bir hikmet vardır. Peki, bizlerin tevbeye davet edilmişindeki hikmet gaye nedir? **İşte bu hikmet ayetin devamında;**

وَيُدْخِلِكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar ifadeleri ile bizlere bildirilmiştir.

Ayetten de anlaşılacağı üzere rabbimiz hiçbir kulunun cehennemde yanmasını azap görmesini istememektedir. Bu sebeple bizlere doğru yolu bulmamız için peygamberler ve kitaplar gönderdiği gibi arınmamız içinde tevbe kapısını bize devamlı açık tutmaktadır.

Biz kullara düşende bu Tевbe kapısından içeri girebilmek rabbimizin rahmet ve mağfiret deryasında kendimizi temizlemektir.

Değerli Mü'minler;

Sohbetimi içinde Tefekkürü, Namazı, Ahireti, Azabı, dünyadaki eksik bırakılan amelleri içinde barındıran bir kıssa ile bitirmek istiyorum;

Hikmet, belediyeye ait ekmek fabrikasında çalışan bir işçiydi. İşine çok dikkat eder, vazifesini ihmal etmemeye çalışır, kazancının helal olmasını isterdi. Fabrikayı hemen her akşam en geç o terk ederdi.

Yine birgün Hikmet, temizlik yapmak için fabrikaya gitti. Fabrikada kendisinden başka kimse yoktu. İçeriye girip dış kapıyı kilitledi. Işıkları yaktı ve fırının kapağını açıp içerisine girdi. Gerekli temizliği yaptıktan sonra evine gidecekti.

Hikmet temizliğe dalıp gitmişti. Bir taraftan da kendi yakıştırdığı şeyleri mırıldanıyordu. Tam o saatlerde fırının genç ustalarından olan Cengiz önlüğünü almak için fabrikaya geldi. Dış kapıyı açtığı anda şaşırды. "**Hayret, içerdeki elektrikler açık unutulmuş**" diye kendi kendine mırıldandı. Gidip önlü günü aldı. Fırının önünden geçerken açık duran fırın kapağını eliyle söyle bir itekledi. Çıkarken ışıkları söndürmeyi de ihmal etmedi.

Elektriklerin sönmesiyle Hikmet hemen fırının kapağına koştu. Fakat heyhat, kapak üzerine kilitlemişti. Var gücüyle bağırmağa başladı. Fırının kapağını yumrukladı. Çırpınması fayda vermiyor, sesini kimseye duyurması mümkün olmuyordu. Tüyleri diken diken oldu. Dehşete kapılmıştı. Uzun müddet kendisine gelemedi. Birazcık sakinleşince saatine baktı. Saat 23.05'i gösteriyordu. Ekmekleri pişirecek ustaların fırına gelerek fırını yakmasına yaklaşık beş saat kalmıştı. Hikmet bunu düşününce bir anda ölümle burun buruna gelmişti.

Kendince başına geleceklere kurgulamaya başladı. Önce terlediğini hissedecek, sonra bunalacak, sıcaklık yavaş yavaş sürekli artacak, artacak, artacak; vücudundaki yağlar erimeye başlayacak, etler kızaracak ve daha bütün bunlar olmaya başlamadan belki de o kalpten gidecekti. Belki de çıldıracaktı. Çılgın çılgın gülecekti...

İçine düştüğü bu ahvalin verdiği hararet, korku ve heyecan sürekli artıyordu? Aman Allah'ım! Beklenen an çabuk gelmişti. Saatine baktı. Saat gecenin 1.00'i olmuştu. Nasıl geçmişti iki saat? Zaman su gibi akmıştı. Elleriyle duvarlara, demirlere dokundu. Korkusundan fırının yanmaya başladığını zannetmişti. Sonra biraz sakinleşince demirler soğuk olduğunu anlayınca biraz daha sakinleşti. Evini düşündü. Hanımı, oğlu kendisini merak ediyor olmalıydı. Hanımını niçin azarlamıştı sanki çıkarırken? Hayat arkadaşına karşı daha nazik, daha hürmetli olmalı değil miydi? Ya çocuğunu... Keşke dövmemiş olsaydı onu... Onlardan da mes'ul olduğu için onların hesabını da verecekti Allah'a... Keşke hanımının dediğini yapsaydı.

Hanımı ona:

"Haydi, birlikte namaza başlayalım" demişti.

Hikmet ise:

"Biraz daha yaşlanalım" diye cevap vermişti. Sanki sonrasında bütün bir ömrün hesabını vermeyecek, sadece ihtiyarlığın hesabını verecekti. Niçin sanki fırına gelirken camiye girmemişti? Müezzin okuduğu ezan ile onu yatsı namazına davet etmiş, Allah'ın büyüklüğünü, kurtuluşun o'nun yolunda olduğunu haykırmişti.

Hiç değilse ölmenden evvel son vakit namazını kılmış olacaktı. Belki Rabbi o son vakit hürmetine affeder, diğerlerinin hesabını sormazdı. "Ah ahmak kafam" diye inledi.

Hâlbuki beş vakit namaz kılan bir insanın hali ne güzeldi. Kıldığı bir vakit muhakkak onun son eda ettiği vakit olacaktı ve Rabbinin huzuruna secdesiz bir alınla çıkmayacaktı. Öyle olmayı ne kadar isterdi.

Ya oğlu... Yedi yaşına girmişti. Bir baba olarak onun üstüne başına, yiyip içtiğine dikkat ettiği kadar, kalbine niçin dikkat etmemişti? Daha o yaşta her tip pisliğin televizyon ekranlarından üstüne sıçramasına nasıl da razı olmuştu?

Çocuğuna Allah'ını, peygamberini niçin sevdirmemişti? Aklı çocukluğuna gitti...

Gençliğine uğradı, tek tek dolaştı o günleri... O günlerden elinde sadece pişmanlık veren, utandıran günahlar kalmıştı. En ince teferruatına kadar bütün günahları aklına geldi. Demek bütün bu tespit edilen şeylerin hesabını verecekti.

Aklına bir fikir geldi, "**fırın içinde teyemmüm edip namaz kılmak.**"

Toprak yoktu ki... Ellerini fırının içinde yere vurarak teyemmüm aldı. Namaza durdu. Her şeyin bitip tükendiği noktada başka kime dayanabilirdi ki? Aslında her namazda öyle hissetmeliydi.

Kendisini ilk defa Rabbiyle konuşuyor gibi hissetti. Âlemlerin Rabbi'ne hamdetmeyi, O'na dayanmayı, O'ndan yardım dilemeyi, dosdoğru olmayı ilk defa böylesine anlıyordu. Bütün benliğiyle secde etti. "**Eksiksiz, yüce, merhametli Sensin, senin karşında eksik aciz olan bizleriz diye**" acizliğini iliklerine kadar duyarak secdede dua etti...

Rabbinden gelmişti ve O'na dönüyordu. Ah, dönüşün ona olduğunu hiç unutmamış olsaydı. Yoruldukça oturup tövbe etti. Estağfurullah çekti. Nasıl da daracak yerde sıkışıp kalmıştı. Fırında olduğunu hatırladıkça vücudunu ateşler basıyordu...

Hikmet fırının içindeyken fırının kapağını kapatan Cengiz ise evine gidip yatmıştı. Gece bir aralık yataktan sıçrayarak uyandı. Saatine baktı. Saat 3.15'ti. Bir rüya görmüştü. Arkadaşı Hikmet fırının içinde alev alev yanıyor, Cengiz! Diye bas bas bağııyordu. Nasıl bir rüyaydı bu böyle...

Birden aklına geldi. Olamaz! Fırının kapağını Hikmet'in üzerine mi kapatmıştı yoksa? Hemen üzerini giyip sokağa fırladı. Hiç durmadan koştu. Gece işçileri henüz gelmemişlerdi. Kapıyı açtı, ışıkları yaktı. Hemen fırının kapağını açıp;

"Hikmet! Hikmet! Hikmet!" içeriye seslendi. İçeriden hiç ses gelmiyordu. Bir kaç defa daha bağırdı.

Hikmet, **ağlaya ağlaya namaz kılıyordu.** Öyle dalmıştaki, isminin söylendiğini duyunca irkildi. Olamazdı, yanlış duyuyor, hayal görüyordu. Fakat yine duydu. Birisi 'Hikmet' diyordu. Hem fırının ışığı da yanmıştı. Selam verdikten sonra kapağa doğru yürüdü.

Karşısında Cengiz 'i gördü. Fırından çıktı. Cengiz, bir anda hortlak görmüşçesine irkildi. Korkuyla:

"Kimsin sen?" dedi. Hikmet'in Cengiz 'e sarılmak için uzanan kolları boş kalmıştı.

"Ne demek sen kimsin? Hikmet'im iste, görmüyor musun? Dün akşam temizlemek için girmiştim. Birisi üzerime fırının kapağını kapattı" dedi.

-"Olamaz" diyordu Cengiz. "Sen Hikmet değilsin. Hikmet daha genç birisiydi. Senin elin yüzün buruşmuş, saçların beyazlaşmış. Sen Hikmet olamazsın"

Hikmet hemen aynaya doğru koşup kendine baktı. Hayır, bu yüz, bu saçlar kendisinin olamazdı. Kırışmış ellerini, solmuş yüzüne, bembeyaz olmuş saçlarına götürdü. Bir gecede ihtiyarlamıştı. Hıçkırıklarla sarsılıyordu. Bir daha aynaya bakamadı.

Çünkü Hikmet Müzzemmil Suresinin 17. Ayetinde geçen;

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا

Hâl böyle iken inkâr ederseniz, çocukları ak saçlı ihtiyarlara çevirecek olan bir günden (kıyametten) nasıl korunursunuz? İkazı fırının içinde geçirdiği zaman diliminde iliklerine kadar hissetmiş ve bu korku ile birkaç saatte ihtiyarlaşmıştı.

Kıymetli Mü'minler;

Bu gece bolca tevbe-i istiğfar edelim, secdelerimizin sayısını arttıralım. Rabbimize bize verdikleri için hamededelim. Gecemizi teheccüd namazı ile gözyaşları içindeki tevbelerimizle, dilimizden dökülen kuran lafzıyla süsleyelim.